

Doorkijkje vanuit de zaal boven naar de regiecabine | FOTO: © ROB ACKET

Een theater, maar vooral EEN FANTASTISCH LESLOKKAAL

Hoe leer je het vak theatertechniek op school? In Zwolle weten ze het: maak een theater van je collegezaal. Met het niveau aan technische voorzieningen zet deze mbo-opleiding een standaard voor de toekomst.

In de nieuwbouw van het Deltion College in Zwolle hebben ze het voor elkaar. Een eigen theater voor de opleiding Podium - en eventemententechniek. En het Deltion is meteen ook de eerste mbo-opleiding met een eigen trekkenwand en tension grid. De collega's uit het onderwijs volgen het met grote belangstelling en soms met ongelooflijke blik. Want twee van de allernieuwste digitale mengtafels van Midas, dat zie je zelfs in de theaters nog niet. Het is een droom voor elke docent en elke student, geeft docent Gert Venema toe. Maar aan de andere kant vindt hij het niet meer dan normaal. 'Iedereen snapt dat je een restaurantkeuken nodig hebt als je koks wilt opleiden. Of hefbruggen voor automonteurs. Voor onze vliegtuigmonteurs staat hier zelfs een F-16. Dan is het toch logisch dat we voor onze studenten een theater nodig hebben.' Daar is weinig tegen in te brengen. Even goed was het een lange weg. Het College van Bestuur moest overtuigd worden. Het

bestek moest geschreven. Daarna de strijd om het budget. Twee Europese aanbestedingen. Het selecteren van leveranciers en dan eindelijk de bouw, de inrichting en alles wat verder komt kijken bij een nieuw theater, tot en met het schrijven van de nieuwe risico-inventarisatie. Gert Venema, sinds vijf jaar docent geluid en theatertechniek en daarvoor werkzaam bij de Flint, heeft hier heel wat uurtjes in zitten. Hetzelfde geldt voor teamleider Rob Simmers en docent Henk Mekkring. Intussen ging hun werk gewoon door. Ondersteuning kregen ze van een vasthoudende adviseur, René de Lange van de Lange Consultancy. Voor een aantal onderdelen deed hij een beroep op de expertise van Louis Janssen (Theateradvies bv). En verschillende leveranciers hebben net dat stapje extra gezet dat zo'n project tot iets bijzonders maakt. Maar de belangrijkste factor blijft de bezieling van de docenten, vindt Axel Nagtegaal, een van de leveranciers die vanaf het begin met Gert Venema heeft

Leveranciers

Roden Staal	Trekkenwand, tension grid, bruggen
Jezet Seating	Tribune
Rolight	Licht
E-Audio Benelux	Luidsprekers en audio randapparatuur
Midas Consoles Benelux	Mengtafels en gedeelte digitale infrastructuur
Audio Electronics Mattijsen	Gedeelte digitale infrastructuur
Ron de Groot	Doeken
BPRVisie	Video, AMX

meegedacht. 'Een goed bestek is prachtig, maar zonder bezieling blijft het iets klinisch. De echte meerwaarde en creativiteit bij dit project hebben gezeten in hoe de school, de docenten en de consultant hieraan hebben gewerkt.'

Het resultaat is er naar. De theaterzaal heeft een vlakke vloer en een uitschuifbare tribune met 150 tot 220 plaatsen. Daarboven een tension grid. Achterin een compleet ingerichte regiecabine. Boven de podiumvloer is de toneeltoren ruim 10 meter hoog. Links en rechts een zijbrug en een trekkenwand met negen handtrekken en zeven gemechaniseerde trekken. Licht, geluid en intercom zijn van hoog niveau en er is zelfs een infrarood systeem voor slechthorenden waar de studenten mee kunnen oefenen. Direct achter de zaal zijn twee kleedkamers waar de meisjes van de musical nu al blij van worden. Uiteraard met een slim omroepsysteem. Verderop liggen de repetitiestudio's, een muziekstudio, een geluidsopnamestudio en een tv-studio met rondschermbild (green screen) en crane met elektrische camerasturing en vier aparte editsuites. De studio's zijn met het theater verbonden via een digitale infrastructuur voor audio en video. Op de plasmaschermen zijn live beelden uit het theater te zien, waarmee gelijktijdig in verschillende lessen gewerkt kan worden. In het theater hangt daartoe een vaste, bestuurbare camera aan het tension grid. Het is een understatement om te zeggen dat het voorzieningenniveau hoog is. Gert Venema: 'Tja, onze fysieke maat is die van een dorps huis maar we hebben de techniek van een volwaardig theater. Collega's uit het vak die hier komen kijken moet je dat ook uitleggen. We hebben alle techniek in huis, de opmerking die overblijft is 'weinig zijtoneel'. Dat klopt, maar voor ons is dat niet belangrijk. Wij zijn een school! Dit is een theater, maar vooral ook een fantastisch leslokaal. Wij maken hier onze studenten vertrouwd met wat ze straks in de stage of in het werk tegenkomen. En dat kan hier als nooit tevoren.'

Ovale theaterzaal

Het Deltion College heeft de afgelopen jaren een nieuwe campus gebouwd voor zijn 13.500 studenten. De nieuwe gebouwen staan er trots bij. De school kan hier nog groeien tot 16.000 leerlingen. Is dat niet wat massaal? Dat valt reuze mee, zegt teamleider Rob Simmers. 'We zijn een school in de school.' Elke opleiding heeft zijn eigen gebouw met eigen lokalen en eigen sfeer. Podium- en evenemententechniek zit in een gebouw met AV-productie, fotografie, mode en mediavormgeving. Ook de artiestenopleidingen voor drama, musical en muziek zitten hier. Bij elkaar heeft Kunst, Media en Design 1400 studenten. De opleiding podiumtechniek heeft samen met AV en fotografie 200 studenten en een team van 13 docenten. Dat klinkt al een stuk kleinschaliger en zo voelt het ook als je eenmaal binnen bent. Je loopt meteen tegen de theaterzaal

aan. Links en rechts liggen de studioruimtes. Heel overzichtelijk. De theaterzaal is een verhaal op zich. In de oorspronkelijke plannen was het een gewone collegezaal. Aan de ovale vorm kon niet meer getornd worden. Maar gelukkig kon hij nog wel omgebogen worden naar een theaterzaal omdat het College van Bestuur gevoelig bleek voor de argumenten. Immers, als je naast theatertechniek ook artiestenopleidingen in huis hebt, wat is dan logischer dan een eigen theater in je school? Aankomende acteurs en muzikanten kunnen daar het vak leren. De opleidingen kunnen zich er presenteren. Je kunt producties van buiten binnenhalen, zoals een schoolmusical. 'Daarmee kun je het ook maatschappelijk goed verantwoorden', zegt Rob Simmers. En intussen heb je nog steeds een collegezaal waar je lezingen en presentaties kunt geven en waar beamer, belichting en geluid standaard aanwezig zijn.

Tribune

Het College van Bestuur eiste wel dat er voor colleges en congressen 220 zitplaatsen zouden blijven. Dat is gelukt. Alleen staat de tribune in volledig uitgeschoven stand nu wel over een deel van de podiumvloer heen. Voor een lezing of congres is dat geen bezwaar. Maar voor theater moet het hele podium vrij blijven. Jezet heeft daarom een elektrisch aangedreven tribune ontwikkeld die om en

'Onze fysieke maat is die van een dorps huis maar we hebben de techniek van een volwaardig theater'

om uitloopt. Is het hele podium nodig dan blijft de helft van de stoeltjes opgeborgen. In dat geval zijn er 150 zitplaatsen en loop je toch trapsgewijs af naar vloerniveau. De stoeltjes zijn extra plat ontworpen want voor het opbergen was nog maar 21 cm hoogte over.

Trekkenwand

Het Deltion College is de enige mbo-opleiding met een trekkenwand: negen handtrekken (75kg) en zeven mechanische (300kg). Omdat de zaal ovaal is zijn de trekken niet allemaal even lang, de breedste is 9,60 meter. De hoogte boven de vloer is iets meer dan 10 meter. Studenten kunnen hier in eigen huis oefenen. Ingewikkelde en kostbare afspraken buiten de deur zijn niet meer nodig. De bij OSAT aangesloten mbo-scholen hebben een Proeve van Bekwaamheid ontwikkeld waarmee leerlingen het BMT-certificaat kunnen halen. Gert Venema: 'We proberen om de huidige derdejaars dat BMT-certificaat nog voor de zomer te laten halen. We krijgen medewerking van technici uit het werkveld die ervaring hebben met dit type trekkenwand van Roden Staal.'

Tension grid

'Terwijl wij zaten te hannesen met de positie van de zaalbrug kwamen Louis Janssen en René de Lange met deze suggestie. Eerlijk gezegd had ik nog nooit van een tension grid gehoord,' zegt Gert Venema. Ze gingen kijken in Almere en het grid van opgespannen staalkabels bleek het ei van Columbus. 'Ook budgettair kregen we het voor elkaar. Een hele mooie oplossing.' De staalkabels lijken wat strakker te staan dan in Almere. Het loopt wat gemakkelijker. ►

Links: het gebouw is ultramodern met af en toe een nostalgisch designelement. | FOTO: © ROB ACKET |

Bijzondere rol voor audioleverancier

Een bijzondere rol in dit project hebben E-Audio Benelux en Midas Consoles Benelux. De geleverde apparatuur gaat flink uit boven wat in het bestek staat. Hoe kan dat? Volgens Axel Nagtegaal omdat de apparatuur nou juist niet het voornaamste was: 'Wij hebben dit nooit als een commercieel project gezien. Als het alleen om de apparatuur was gegaan, zouden wij nooit hebben ingeschreven.' Tijdens de Vakbeurs Theatertechniek in 2004 liep hij na vele jaren Gert Venema tegen het lijf, een oude bekende. Gert vertelde enthousiast over de nieuwbouw en dat zette hem aan het denken. Axel Nagtegaal: 'Een van de grootste knelpunten in onze branche is het vinden van gekwalificeerd personeel op met name management functies. Mensen met technische kennis zijn er genoeg. Maar de mensen die wij zoeken moeten ook kunnen functioneren op bedrijfsniveau, op het niveau van management en marketing. Ik zag hier een kans om zowel technisch als inhoudelijk betrokken te

raken bij deze opleiding en zo studenten te leren kennen die op dat niveau meekunnen. Dat was voor mij de belangrijkste factor om hier in te stappen.' Het leveren van de apparatuur vormt niet het einde maar het begin van de samenwerking. 'Het is aantrekkelijk dat aankomende technici het vak leren met onze technologie. Maar onze samenwerking met de school gaat veel verder. De school kan ons inschakelen voor trainingen, workshops en masterclasses. Een select aantal studenten bieden wij een masterclass productie aan, met een fabriekbezoek. Daar kunnen ze leren hoe moderne elektronica wordt ontwikkeld, getest en geproduceerd en aan welke milieunormen een Westerse fabrikant moet voldoen. We kunnen het Stagetracker-systeem beschikbaar stellen zodat ze kunnen oefenen met surround opstellingen en met het Haas-effect. Wat de school maar wil. Dat beslissen de docenten. Daarnaast zijn we ook stagebedrijf voor studenten met potentieel voor functies op midden en hoger kader. Met deze

samenwerking hopen wij uiteindelijk de beste studenten aan ons te kunnen binden.' Hiermee wist hij ook de fabrikanten Midas en Electro-Voice te overtuigen. Met hun steun lukte het om de kosten binnen het budget te houden. De Europese aanbesteding was nog wel even spannend, want dit soort creatieve extra's worden daarin niet gehonoreerd. Maar uiteindelijk kwam het goed. 'Nogmaals, ons gaat het om die jonge technici. Wij kunnen ze iets bijbrengen over onze technologie, over bedrijfsmatig werken. Andersom komen zij bij ons met frisse, nieuwe ideeën. Deze generatie is heel anders geschoold dan wij en brengt een andere cultuur mee dan de generatie die nu op managementniveau zit. In deze branche moet je snel reageren op ontwikkelingen en continu blijven vernieuwen dus instroom van high potentials is een pure noodzaak om te groeien. Mijn inschatting is dat dit ons zal helpen om ons steeds weer verder te ontwikkelen en dat dit ook zal bijdragen aan verdere professionalisering van de branche.'

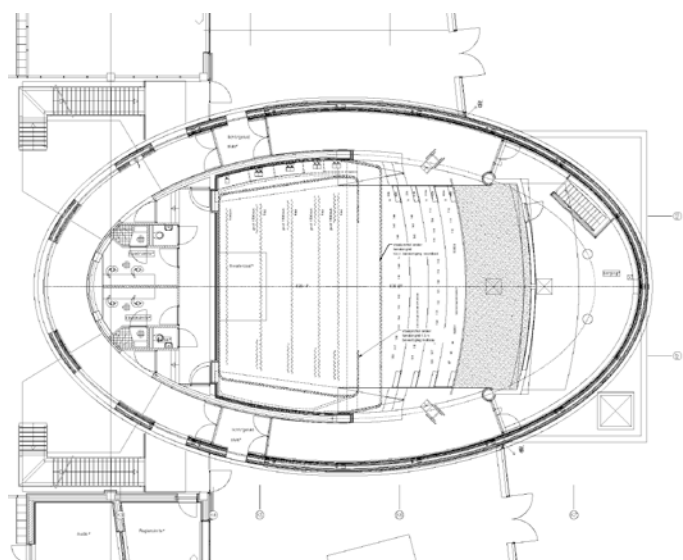
Boven het grid hangen tien elektrische takels (verplaatsbaar), er is een overvloed aan krachtdroom en DMX-punten. Aan de verticale pijpen zitten horizontale extenders. Zo kan overal licht hangen.

Licht

De school heeft bewust gekozen voor kleine losse dimmerpacks, voorzien van Harting en Schuko. Geen vaste dimmers beneden maar tien losse units en aansluitingen boven het hele tension grid. Totaal 72 dimmerkringen. 'Dat is weer zo'n verschil tussen ons en een gewoon theater. Een gewoon theater kiest voor efficiency, wij maken juist de keuze voor flexibiliteit. Dit is en blijft een school. Flexibiliteit is voor ons belangrijker dan efficiency. Met onze studenten kunnen we nu alle kanten op.' De twee Selecon volgspots komen links en rechts van de regiecabine. Rolight levert een adaptor waarmee ze op de railing gemonteerd kunnen worden. 'Dan schieten ze precies onder het tension grid door.' De school heeft 58 Selecon armaturen (PC, fresnel, profiel), 4 x 4-voudige Selecon horizon, 12 Qmaxz movingheads en 2 Selecon volgspots (1200W, 80 volt).

Regiecabine en AMX

Er is een volwaardige regiecabine met Grand-MA tafel voor het licht, een Midas Venice 160 voor het geluid (kleinschalige mix) en een AMX-systeem. 'AMX is in theaters onontgonnen gebied', zegt Venema. In de AV-sector is het een standaard voor het aansturen van alle

De ovale vorm lag vast. Links de twee kleedkamers.

mogelijke dingen bij congressen, presentaties en evenementen. 'Dat gaan we ook trainen', zegt Venema. 'Er is grote vraag naar technici die met AMX kunnen programmeren. We gaan vergaderen en congrestechniek implementeren in de opleiding, als een van de eersten in Nederland.' Voor dit doel heeft Axel Nagtegaal, boven het bestek uit, zwanenhalsmicrofoontjes geleverd waarvan het kapsel omschakelbaar is (rondom, nier, supernier, hypernier). De studenten kunnen zo met verschillende typen microfoons trainen voor spraakversterking, iets wat in theaters aan de orde van de dag is. Wat video betreft beschikt de theaterzaal over een Panasonic HD-beamer (5500 Ansi lumen) en een projectiescherm 16:9 (6m x 3,45m). De school heeft alle faciliteiten voor videoregistratie en -montage met onder meer drie mobiele Panasonic HD-videocamera's, digitale beeldmixer en recorders.

Geluid

Liggen de technische faciliteiten toch al op een hoog niveau, het geluid doet er een schepje bovenop met twee (!) digitale Midas Pro6 tafels voor zaal en monitor. Menig theater en verhuurbedrijf likt hier de vingers bij af. Het stageblock heeft 48 (!) inputs. Het zaalsys-

teem bestaat uit Electro-Voice luidsprekers van het type RX (gevoegen centercluster, left/right) en 18-inch subs, alles aangestuurd door EV versterkers en een EV NetMax processor/router.

De school beschikt verder over tien EV-floormonitors type PX, elk met een eigen Klark Teknik Square One EQ en Dynamics. Naast de digitale Pro6 had de opleiding al twee analoge tafels van Midas voor front en monitors, een Verona en een Sienna. Gert Venema: 'Die houden we en ook dat is weer een bewuste keuze om maximaal flexibel te zijn. Wij willen onze studenten kunnen trainen in zowel analoge als digitale techniek.'

Opnamestudio

De geluidsstudio heeft een gescheiden opname- en controlekamer (doos-in-doos), en beschikt over 48 kanalen ProTools, een digitale Studer 48-sporen machine (1/2-inch tape) en als A-referentie voor af luistering de PMC AML1 Active Studio Monitor. B-referentie is Tannoy reveal. Verder is alles top, mastering op Tascam DV RA1000 HD 2-track, randapparatuur TC Electronic M3000, Lexicon PCM 91, Manley Voxbox en Avalon eindcompressor.

Digitale infrastructuur

Het theater en alle studio's zijn via glasvezel met elkaar verbonden. Als systeem is gekozen voor Optocore, geschikt voor 256 kanalen audio en 3 kanalen video. Gert Venema: 'Als het goed ingeroosterd wordt kunnen we in de verschillende ruimtes aan het werk met hetzelfde materiaal. In het ene geval met de beeldregistratie, in het andere met live opname, in het theater kun je de live mix doen op het zaalsysteem.' De opleiding beschikt ook nog over analoge multikabel, zodat studenten zowel met oude als nieuwe techniek leren werken.

Regie over eigen ruimte

De planning van het theater is in handen van de opleiding. Gert Venema: 'Onze teamleider Rob Simmers is nu ook een soort theaterdirecteur. Henk Mekkring bestiert ons projectbureau en gaat de programmering van het theater doen. Ik zelf ga over de techniek. We streven ernaar dat onze techniek altijd betrokken is bij wat er in de zaal gebeurt. Dus een schoolmusical, oké. Maar een theatergroep die twee weken wil repeteren achter gesloten deuren, zullen we niet aannemen. Er moet altijd een onderwijscomponent in zitten.' ◀

De ingang van het gebouw. | FOTO: © ROB ACKET |

Student aan het werk bij eerste presentatie in de theaterzaal. | FOTO: © ROB ACKET |